

Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2018 r.

29.11.2019 r.

wzrost r/r liczby jednostek reintegracji społeczno-zawodowej

W 2018 r. działało aktywnie 1266 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), tj. o 57 więcej niż w 2017 r.

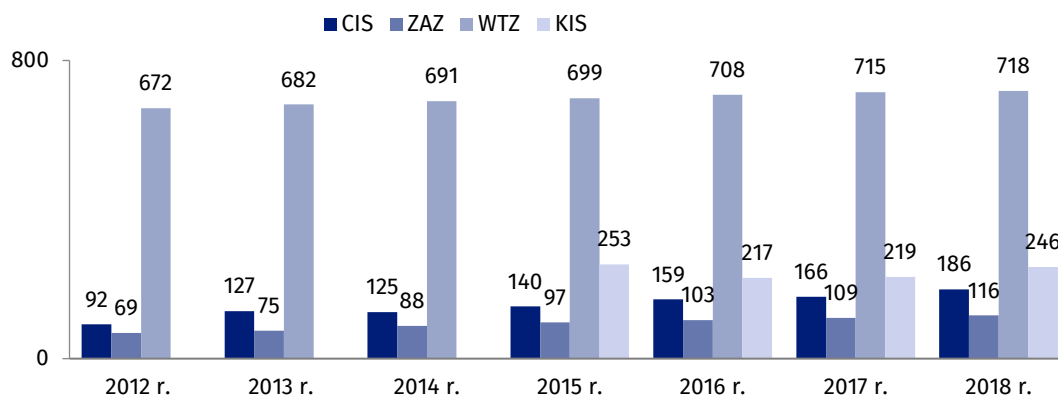
W ciągu 2018 r. z usług integracji społeczno-zawodowej świadczonych przez CIS, ZAZ i WTZ skorzystało blisko 44,6 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. o 3,4% więcej niż w poprzednim roku.

Aktywne jednostki reintegracji społeczno-zawodowej

Łącznie w 2018 r. aktywnie działało 1266 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej. Liczba ta zwiększyła się w porównaniu do 2017 r. o 57 jednostek, tj. o 4,7%. W 2018 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, były to głównie placówki nakierowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami – 718 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) i 116 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ). Wśród placówek świadczących usługi również dla osób z innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym aktywnie działało 186 centrów integracji społecznej (CIS) i 246 klubów integracji społecznej (KIS).

W porównaniu z 2017 r. liczba jednostek reintegracji społeczno-zawodowej wzrosła o 4,7%.

Wykres 1. Liczba aktywnych jednostek reintegracji społeczno-zawodowej w latach 2012-2018^a

^a Ze względu na brak dostępności danych na wykresie nie uwzględniono liczby KIS dla lat wcześniejszych niż 2015 r.

Między 2012 r. a 2018 r. łączna liczba CIS, ZAZ oraz WTZ zwiększyła się o 187 jednostek, tj. o 22,4%. W tym okresie liczba aktywnych centrów zwiększyła się dwukrotnie (o 102,2%), liczba zakładów aktywności zawodowej wzrosła o 68,1%, podczas gdy warsztatów terapii zajęciowej – o 6,8%.

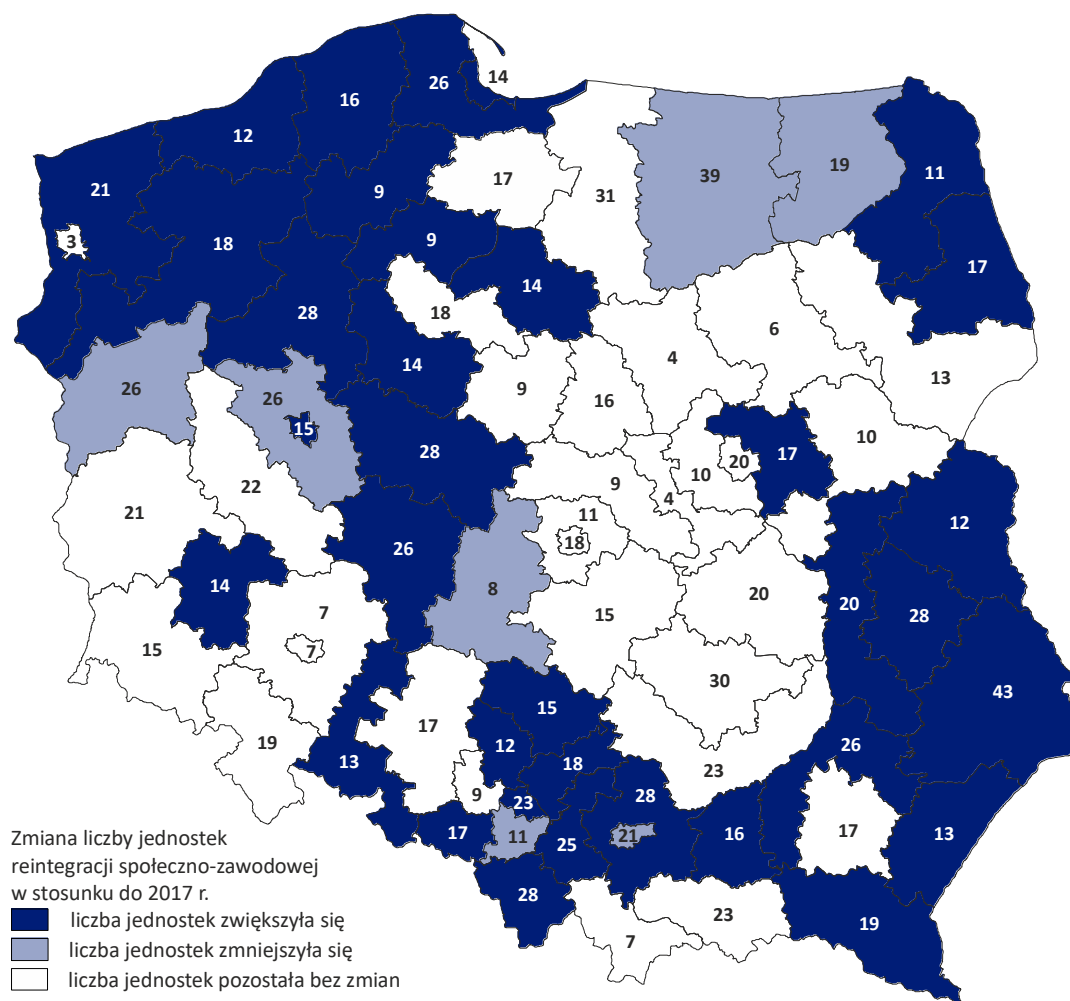
Organizatorem jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, podobnie jak w latach wcześniejszych, były najczęściej podmioty sektora non-profit, tj. stowarzyszenia, fundacje oraz społeczne podmioty wyznaniowe – utworzyły one blisko 2/3 ogólnej liczby CIS, KIS, ZAZ oraz WTZ.

W porównaniu z 2017 r. nie wystąpiły znaczące zmiany pod względem zróżnicowania liczby jednostek reintegracji społeczno-zawodowej w województwach. Najwięcej CIS, KIS, ZAZ oraz WTZ zlokalizowanych było w województwach: wielkopolskim (11,5% ogółu placówek), śląskim (10,5%), małopolskim (9,5%), mazowieckim (8,5%) i lubelskim (8,1%).

Odnosząc liczbę jednostek reintegracji społeczno-zawodowej do liczby ludności, w 2018 r. w skali kraju na 100 tys. ludności przypadają 3,3 placówki tego rodzaju. Najwyższą wartość wskaźnik ten przyjął w województwie warmińsko-mazurskim – 6,2 jednostek na 100 tys. ludności. Województwo mazowieckie, podobnie jak w ubiegłych latach, osiągnęło najniższą wartość wskaźnika – 2,0 placówki na 100 tys. ludności.

Na tle kraju największą liczbą placówek świadczących usługi integracji społeczno-zawodowej, podobnie jak w 2017 r., wyróżniły się podregiony: chełmsko-zamojski (43) olsztyński (39), i elbląski (31). W stosunku do 2017 r. w 35 podregionach zwiększyła się liczba placówek (najczęściej przybyła jedna placówka).

Mapa 1. Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej według podregionów w 2018 r.

Beneficjentami usług integracyjnych świadczonych w 2018 r. przez CIS, ZAZ i WTZ było blisko 44,6 tys. osób. Od 2017 r. liczba odbiorców usług tych placówek wzrosła o 3,4% tj. o ponad 1,4 tys. osób. Biorąc pod uwagę typ placówki, w jakiej prowadzono integrację społeczno-zawodową, największą grupę beneficjentów stanowili uczestnicy WTZ (61,6%), następnie - uczestnicy zajęć w CIS (27,1%), a najmniejszą - osoby niepełnosprawne zatrudnione w ZAZ (11,3% - osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Między 2017 r. a 2018 r. o 1,4 tys. osób zwiększyła się liczba odbiorców usług integracji społeczno-zawodowej świadczonych przez CIS, WTZ oraz ZAZ.

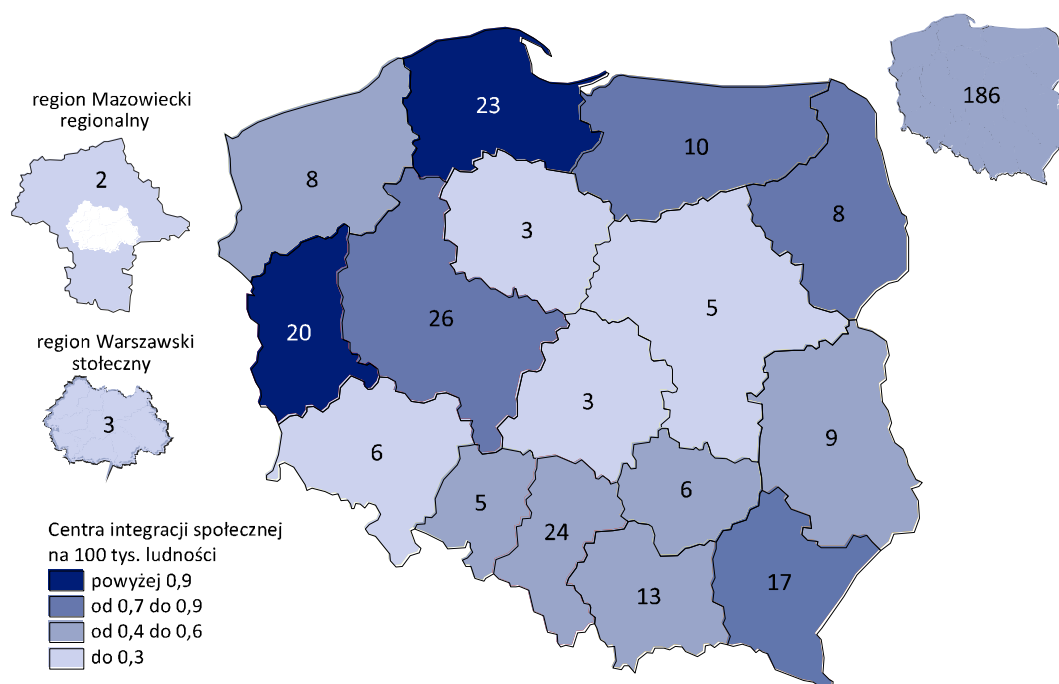
Centra integracji społecznej

Na koniec 2018 r. w Polsce aktywnie działało 186 centrów integracji społecznej. W porównaniu z 2017 r. liczba aktywnych CIS wzrosła o 20 jednostek. Podobnie jak rok wcześniej, 2/3 centrów integracji społecznej prowadzonych było przez organizacje non-profit (124 jednostki w 2018 r. i 109 jednostek w 2017 r.). Jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, prowadziły w 2018 r. 54 centra integracji społecznej, a 8 aktywnych CIS działało przy spółdzielniach socjalnych.

Najwięcej CIS miało swoje siedziby w województwach: wielkopolskim (14,0%), śląskim (12,9%) i pomorskim (12,4%). Natomiast najmniej było ich, podobnie jak w 2017 r., w województwach: łódzkim i kujawsko-pomorskim (po 1,6%) oraz opolskim (2,7%). Najwyższe nasycenie

placówkami CIS w stosunku do liczby ludności zamieszkującej dane województwo odnotowano w województwie lubuskim, gdzie na 100 tys. ludności przypadają 2,0 jednostki tego rodzaju, podczas gdy przeciętnie w kraju było to 0,4 jednostki.

Mapa 2. Centra integracji społecznej według województw w 2018 r.

W 2018 r. było 186 aktywnych CIS, które świadczyły usługi integracji społeczno-zawodowej blisko 12,1 tys. uczestnikom.

W 2018 r. w prowadzonych przez CIS zajęciach uczestniczyło blisko 12,1 tys. osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym¹. W porównaniu do 2017 r. liczba uczestników wzrosła o 5,2% (w 2017 r. było to 11,5 tys. osób). Przeciętnie na jeden CIS przypadało 65 uczestników.

Najczęściej uczestnikami zajęć z zakresu integracji społecznej i zawodowej według deklaracji CIS były osoby długotrwale bezrobotne – stanowiły one 45,3% wszystkich odbiorców usług świadczonych przez CIS. Udział tej grupy zmniejszył się o 3,7 p. proc. w porównaniu z 2017 r. W dalszej kolejności ze wsparcia CIS korzystały osoby uzależnione od alkoholu (13,7%) oraz niepełnosprawne (13,6%). Niewielki natomiast udział wśród beneficjentów CIS miały osoby, dla których główną przesłanką wykluczenia była choroba psychiczna, uzależnienie od narkotyków lub innych środków odurzających, bądź uchodźcy realizujący indywidualny program integracji (łącznie 2,7%).

Kluby integracji społecznej

Na koniec 2018 r. w Polsce działało 246 klubów integracji społecznej. Liczba aktywnych KIS zwiększyła się o 27 jednostek w porównaniu z 2017 r. Na 100 tys. ludności przypadało w 2018 r. 0,6 jednostki tego rodzaju.

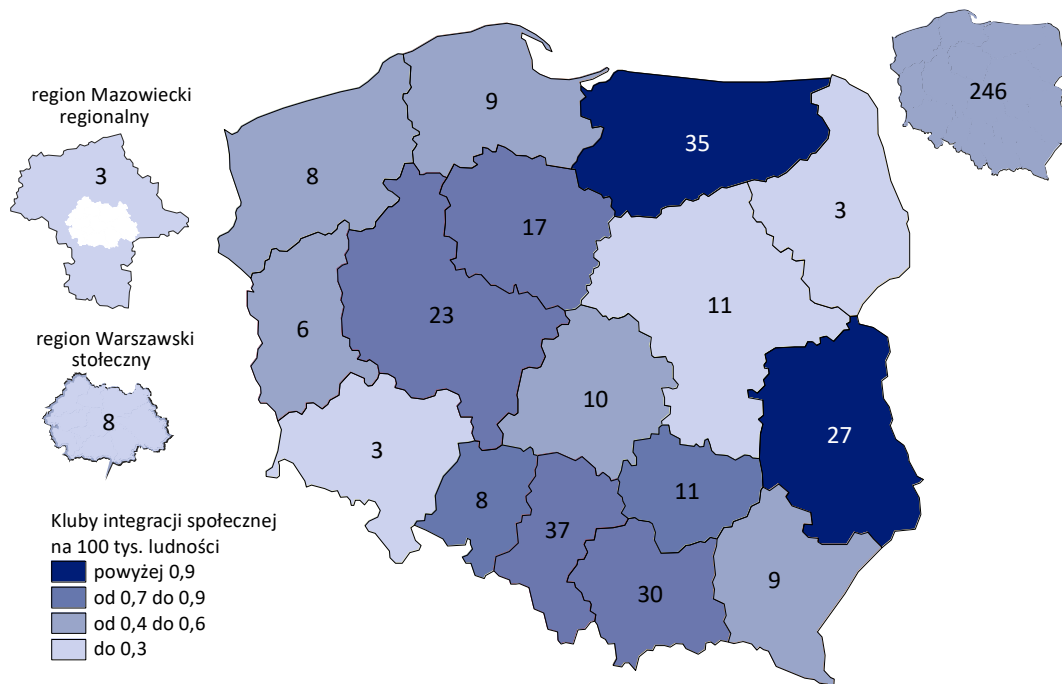
Kluby integracji społecznej, jako jedyne jednostki reintegracji społeczno-zawodowej w zdecydowanej większości prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego lub podległe im jednostki organizacyjne, jak np. ośrodki pomocy społecznej lub domy pomocy społecznej – podobnie jak rok wcześniej dotyczyło to blisko 3/4 KIS. Pozostałe kluby integracji społecznej prowadzone były przez organizacje non-profit.

Najwięcej KIS miało swoje siedziby w województwach: śląskim (15,0%), warmińsko-mazurskim (14,2%) i małopolskim (12,2%). Natomiast najmniej klubów działało w województwach: podlaskim i dolnośląskim (po 1,2%).

W 2018 r. było 246 aktywnych KIS. Blisko 3/4 z nich prowadziły jednostki samorządu terytorialnego.

¹ Liczba i struktura uczestników CIS liczona tylko dla tych CIS, które złożyły sprawozdanie z działalności.

Mapa 3. Kluby integracji społecznej według województw w 2018 r.

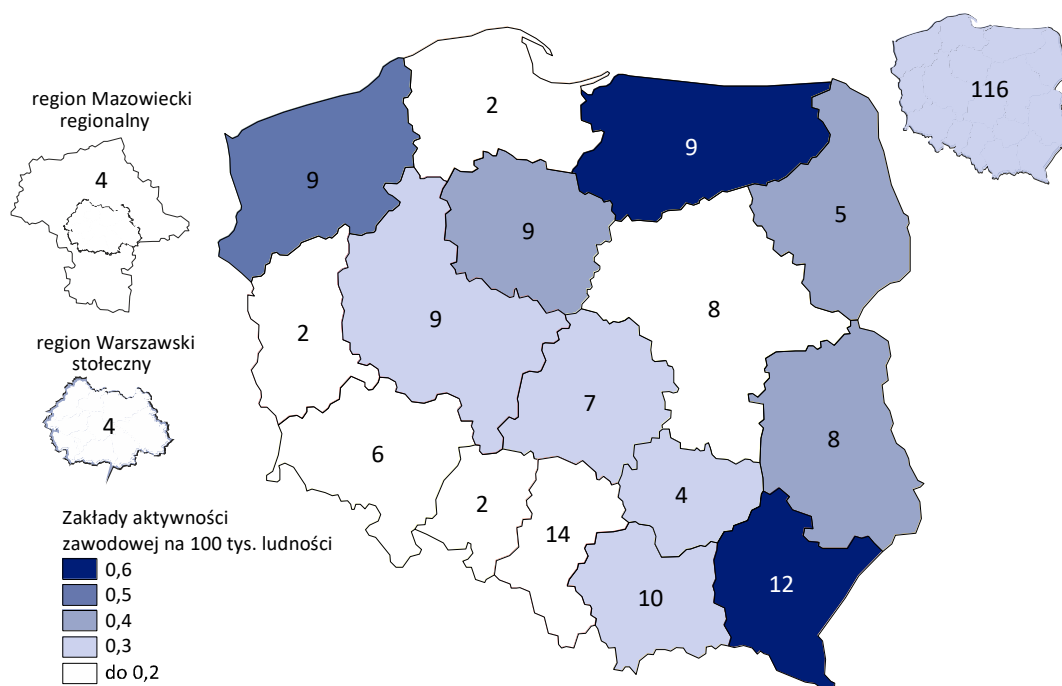

Zakłady aktywności zawodowej

Na koniec 2018 r. na terenie kraju działało 116 zakładów aktywności zawodowej. Liczba ZAZ w porównaniu z 2017 r. wzrosła o 7 jednostek.

Większość jednostek w 2018 r. (62,1%) prowadziły organizacje non-profit. W przypadku 36,2% ZAZ organem prowadzącym była jednostka samorządu terytorialnego (gminy lub powiaty), a 1,7% zakładów prowadziły spółdzielnie socjalne. Struktura organów prowadzących zakłady aktywności zawodowej nie zmieniała się znacząco od 2017 r., jednakże w nowotworzonych zakładach częściej organizatorami były jednostki samorządowe.

Mapa 4. Zakłady aktywności zawodowej według województw w 2018 r.

W 2018 r. aktywnie funkcjonowało 116 ZAZ, które zatrudniały łącznie 5,0 tys. osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Najliczniej ZAZ występowały w województwie śląskim (12,1%) oraz podkarpackim (10,3%), a następnie małopolskim (8,6%). Natomiast najmniej placówek funkcjonowało

w województwie lubuskim, opolskim i pomorskim (po 1,7%). W porównaniu z 2017 r. w większości województw liczba działających zakładów aktywności zawodowej nie zmienia się. Znaczący wzrost liczby zakładów o 5 podmiotów nastąpił w województwie zachodniopomorskim. W województwach: lubelskim, podlaskim i śląskim liczba ZAZ zwiększyła się o 1, natomiast w województwie podkarpackim 1 jednostka utraciła status ZAZ.

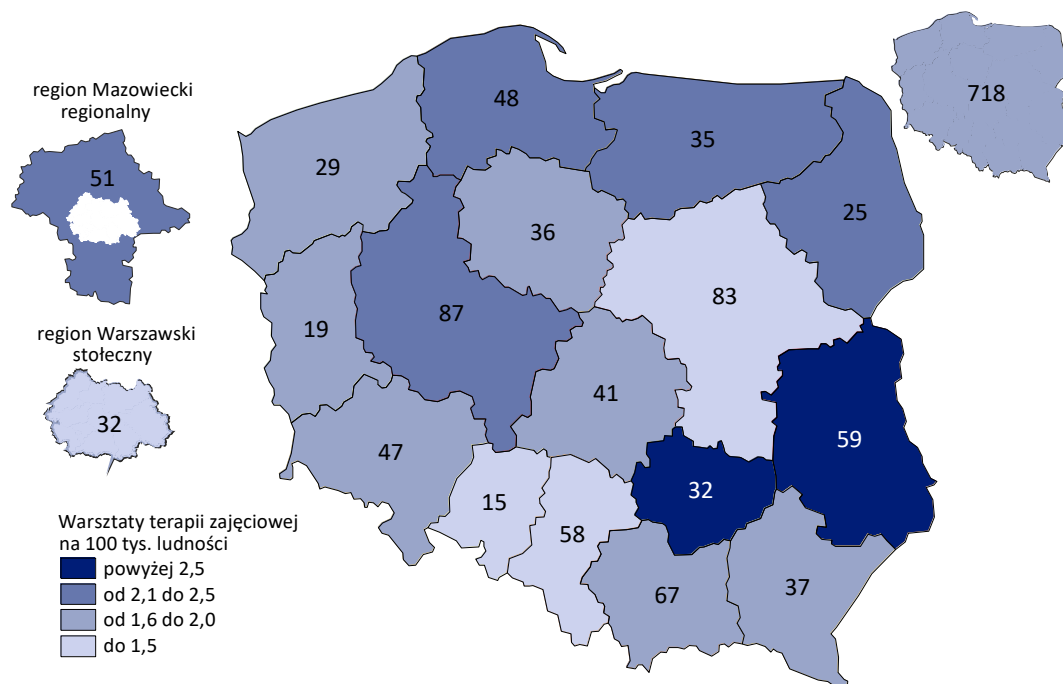
Na koniec 2018 r. we wszystkich zakładach aktywności zawodowej zatrudnionych było łącznie blisko 6,7 tys. osób. W porównaniu z 2017 r. łączne zatrudnienie w ZAZ zwiększyło się o 10,8%.

Działalność reintegracyjna ZAZ ustawowo kierowana jest do osób niepełnosprawnych, które posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz wybranych grup osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Na koniec 2018 r. liczba reintegrowanych zatrudnionych w ZAZ wynosiła 5,0 tys., w tym osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 59,9%. W porównaniu z 2017 r. liczba zatrudnionych osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zwiększyła się o 11,5%. Przeciętnie w jednym ZAZ zatrudniano w 2018 r. blisko 43,4 pracowników z tej grupy.

Warsztaty terapii zajęciowej

Na koniec 2018 r. aktywną działalność prowadziło 718 warsztatów terapii zajęciowej, tj. o 3 więcej niż w poprzednim roku. WTZ, najczęściej w porównaniu z innymi rodzajami jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, prowadziły organizacje non-profit – w skali kraju były one organizatorem 77,6% warsztatów. Kolejne 18,1% WTZ działało w ramach jednostek samorządu terytorialnego i instytucji im podległych, a 4,3% prowadziły inne podmioty.

Mapa 5. Warsztaty terapii zajęciowej według województw w 2018 r.

W 2018 r. aktywnie działało 718 WTZ, z których usług skorzystało 27,5 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością.

W 2018 r. najwięcej warsztatów terapii zajęciowej miało swoje siedziby w województwach wielkopolskim (12,1%) oraz mazowieckim (11,6%). Województwa, w których działało najmniej warsztatów to opolskie (2,1%), a następnie lubuskie (2,6%) i podlaskie (3,5%).

W 2018 r. z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej skorzystało 27,5 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością, o 0,4 tys. więcej niż rok wcześniej. Przeciętnie w zajęciach w jednym WTZ uczestniczyło 38 osób niepełnosprawnych.

Najwięcej uczestników zadeklarowały WTZ znajdujące się w województwie wielkopolskim (11,1% ogólnej liczby), a następnie w mazowieckim i śląskim (po 10,2%). Natomiast najmniejszą liczbą osób uczestniczących w warsztatach charakteryzowały się województwa: opolskie (1,6%) i lubuskie (2,5%).

Informacja metodologiczna

Notatka została opracowana na podstawie źródeł administracyjnych pozyskanych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2018: dane od wojewodów dotyczące CIS, KIS oraz ZAZ; dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS (w zakresie działalności CIS); dane z Systemu Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych PFRON (w zakresie liczby WTZ oraz ich działalności).

Opracowanie merytoryczne:
**Departament Badań Społecznych
we współpracy
z Urzędem Statystycznym we Krakowie**
Krzysztof Borysiak
Ariadna Auriga-Borówko
Ewelina Kiełńska
Tel: 22 608 31 79
e-mail: k.gos-wojcicka@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 22 608 34 75, 22 608 30 09
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami
Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Rola sektora non-profit w dostarczaniu usług społecznych w latach 2014-2016](#)